

Leder

Folkehelsa som forsvant

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

Vi trenger kanskje ikke en egen folkehelseminister. Men feltet fortjener en politiker som brenner for feltet.

For litt over to år siden fikk landet sin første eldre- og folkehelseminister. I dag ser man ikke mange som gråter over at ministerposten var vraket da statsministeren forleden presenterte den nye regjeringen. Ikke så merkelig siden ingen av de tre statsrådene som har fylt posisjonen har evnet å gi den stort annet innhold enn gode intensjoner og manglende gjennomslag.

Snarere har konstruksjonen med to ministre i Helse- og omsorgsdepartementet medført at ingen synes å ta ansvar for folkehelsa, særlig ikke den psykiske folkehelsa. Helseministeren virker for tiden mer opptatt av nye sykehusbygg og ny teknologi i spesialisthelsetjenesten, enn av forebygging og tidlig intervensjon innenfor psykisk helse og rus. Og når dagens helseminister uansett forsvinner ut etter neste stortingsvalg, vil folkehelseperspektivet trolig vansmekte ut regjeringsperioden.

Et slikt grep vil bidra til at kommunene står friere til å bruke psykologers kompetanse i befolkningsrettet, forebyggende arbeid

Landet hadde fortjent bedre. På papiret skal psykisk helse være en likeverdig del av det nasjonale og lokale folkehelsearbeidet. Både fjorårets folkehelsemelding «Gode liv i eit trygt samfunn» og forgjengeren «Mestring og muligheter» lover dette. Også regjeringens Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019 - 2024) vektlegger forebygging fremfor behandling. Skal man lykkes med dette, er det fornuftig å hjemle psykologkompetansen også i folkehelseloven, slik regjeringen vurderer. Et slikt grep vil bidra til at kommunene står friere til å bruke psykologers kompetanse i befolkningsrettet, forebyggende arbeid.

Men når alt er sagt og alt er gjort, er mer sagt enn gjort. For realiteten er at Helse- og omsorgsdepartementet knapt har brukt en krone på forebygging av psykiske lidelser. Det viser professor i helsepsykologi Arne Holtes gjennomgang av Statistisk sentralbyrås helseregnskap (DN, 28. juli 2018).

Samfunnsgevinsten etter eksperimentet med en egen eldre- og folkehelseminister fremstår som mager – et paradoks når forskningen peker på at forebyggende tiltak rettet mot psykisk helse er noe av det mest lønnsomme vi kan gjøre. Vi trenger kanskje ikke en egen folkehelseminister. Men feltet fortjener en politiker med et brennende hjerte for folkehelse, som er klar til å brette opp ermene.